

Dopisi.

Okrajne volitve v Mariboru. (Dalje in konec). Po takem je že bilo 30 po željah mestjanov izvoljenih. Treba bi bilo tedaj pri volitvah 10 okrajnih zastopnikov (Bezirksvertreter) se krepko na noge postaviti.

Ali nikdar ne zadovoljnim mestnim zastopnikom to ni bilo zadosti. Oni ne trpijo drugih misli in občutkov najmenje pa Slovenskih na njihovi strani. Mestni župan in odbor se je bal, da bi nemška kultura škode trpela, če so le, nekteri Slovenci kakor okrajni zastopniki izvoljeni. Izvoli se tedaj komite 7 mestnih odbornikov, da zato skrbijo, da se sami jihovi ljudi tudi kakor okrajni zastopniki izvolijo. Kaj takega pa še ni bilo na svetu.

Pogovorijo se tedaj nekteri volivci med seboj in se zedinijo, ktere može bi iz svoje sredine volili, in naj se vsi teh imen držijo, da se glasi ne razcepijo. V tem smislu se je nek listek v imenu dr. Dominkuša, med tem, ko je on v Gradcu bil, na župane razposlal. Žalibog je v ta listek ta pomota vlezla, da mesto ne plačuje okrajnih stroškov, ker ima lastno srenjsko postavo (Statut) med tem, ko v resnici plačuje. Vsled tega pisma je mestni župan te prilike rad se poprijemši, kajti gosp. dr. Dominkuš mu je bil na poti, v predzadnji seji mestnega odbora našemu zagovorniku očital, da hasku mestjanov proti hasku deželanov škoduje. Dominkuš mu je določno odgovoril, da misli, da ni v prid mestu, da se mestni odbor vtika v zadeve kmečkih srenj. Da se mu pa prihodnjic ne more kaj takega očitati, se je pozneje pismeno odpovedal mestnega odborništva.

Den volitve okrajnih zastopnikov pride; in ako ravno je od mestne strani mnogo delavnih bilo kakor gosp. Marko, stotnik Seidl, jegova znana adjutanta i. t. d., od slovenske strani pa nihče, kteri bi naše kmete podučeval, se je vendar skoro večina krepko obnašala, trdno je stala, tako da na koncu je bilo belih slovenskih cedul več kakor modrih (plavih) nasprotnih, ne pa kakor „Marburger Zeitung“ pravi. Med drugim pa tudi to vsakega poštenega Slovenca razalivno kvasi, namreč, da bi najuč še toliko naših belih cedul ne bilo, če bi se, pre, naši kmeti pred duhovniki in narodnjaki ne bi bali. O hinavei, freibeitspächterji, kteri se le sami prosti čutijo in so tako liberalni, da v tem trenutku našega kmeta hlapca imenujejo, kedar tako ne stori, kakor ti gospodi želijo. Ne? Bilo bi res veliko čudo, če bi naši pametni kmeti duhovnike več štimali kakor g. Seidla & comp.

Kaj pa če bi tukaj pital, ali morebiti niso naše kmete za naše ljudstvo tako skrbeči in po časti hrepeneči možeki zmotili? Al bi ne bi bilo mogoče, da bi naši nasprotniki bele cedule napisali, nekterim kmetom vrinoli rekoč, te morate voliti, to so vaši ljudi? Poznamo Vas.

Še nektero lastnost naših netrudljivih in zmirom zvestih mestnih prijateljev. Želele so 3 fare, sv. Peter, Martin in Marjeta deloma, da bi gosp. Flucher rojen Nemec jih zagovornik in kak okrajni zastopnik izvoljen bil. Ako ravno Nemec, tudi Slovencem skoz in skoz pravičen mož in tedaj tudi od slovenske strani priporočen. To je bilo zadosti. Vzemajo si ti možeki to tak k sreči, da jegovo ime iz vseh že tiskanih cedul izbrišejo in na njegovo mesto nekega Juga moža po njihovem kopitu tamošnjim prebivalcem vrinejo. Slišal sem praviti, da je tako obnašanje tam bivajoče ljudi jako razkačilo.

Nasledek vsega tega je bil, da med vsemi 40 okrajnimi zagovorniki najne 10 ni indiferentnih, najne 5 ne nam pravičnih in gotovo več kakor 20 odločenih nasprotnikov.

Kaj imamo od takega okrajnega zbora (Bezirksvertretung) pričakovati, vsak sam lahko sodi.

Res je veselo, da vendar v deželnem zboru imamo dva krepka zagovornika za naš okraj gospoda doktora Vošnjaka in Dominkuša, ktera se bota zahvaliti vedela za ta ljubezniv dar, kakor je zdaj osnovan, njegovo krivico živo dokazuje.

To je naj lepši in več dar gosp. pl. Blagotinška ali Graškega zbora, tukaj imajo Slovenci priložnost se braniti in razvijati, se je pred nekterimi dnevi pisalo. Hvalo lepo! To je tedaj nam Slovencem naj ljubeznivejša in pravičnejša postava. Kake so po tem druge?

Iz gornje Loznice. — Predragi „Slovenski gospodar“! Vidiš naše siromaške kmete v njihovi nevednosti, zaspance in starokopitneže; vidiš kako se še starih pravil držijo, skorej vedno tobak puhajo in se v krčmah pogovarjajo o dobrih

starih in o zdajnih slabih časih. Prašam vas, kaj je temu krivo, da smo tako na slabem? Prvo je, da mislite, da svoje otroke zato v šolo pošiljate, da se naučijo nemški jezik, na to pa ne mislite, da bi šola morala le samo za to biti, da bi se otroci učili krščansko pošteno obnašati se, brati, pisati in rajtati. Drugi poglavitni nauk pa bi moral biti ta, da bi se otroci učili na srenjskem zemljišču kmetiške opravke; p. z novoiznajdenim orodjem, t. j. s plugi, sejačami, branami i. t. d. polje obdelovati; v pomladi sadna drevesa cepiti, umetno požlahtiti, lepo razstavljati, obrezovati in trebiti; semenje bolj umetno sejati in saditi, vrte, njive, vinograde, travnike in loge oskrbovati; bolj umno žito ulatiti, sadje in grozdje bolj umno prešati, živino po novih skušnjah rediti in oskrbovati i. t. d., take in tem ednake reči bi se naša mladina v šolah morala učiti ne pa samo nemščine.

Pa, ljubi moji kmeti, zatoraj vendar ne smete misliti, da bi se vam ne bi trebalo učiti nemški, laški ali francoski jezik; učiti se človek mora, kolikor je naj več mogoče, kajti če več zna, več velja, pravi stari pregovor. Učimo se vendar naj prej naš domači jezik, da se ne bo reklo, da slovenski kmeti svojega lastnega materne jezika ne vejo niti šteti, niti pisati, ali da ta bolj okorno govori, ta pa bolj zavija i. t. d. Naj bolj bi bilo, če bi vsi slovenski kmeti svoj jezik lepo pisali in govorili, svoje kmetije bolj umno obdelovali in oskrbovali po možnosti kraja, in zatoraj hočem za poskušnjo tukaj nektore kmetom zapisati o setvi.

Kako se mora z zgodnjimi semeni ravnati, da ne pozebejo. Semenje za sadike (flance) se mora mesca sušča sejati in z hosto ali slamo dobro pokriti, da ne pozebe, ako mrzla noč nastopi ali mrzel veter piše. Tikvino (bučino) in krastavčevno (murkino) seme se mora v mokri žagavnici v srednje-toplem kraju tri dni cimiti in za tem urno razsaditi in sicer lahko že konca maja. Turšica in fižol se mora blizo 24 ur namakati, 2—3 dni na srednje-toplem kraju ocejno cimiti in po tem urno razsaditi. Tako pripravljeno turšico in fižol že lahko konca aprila sadiš. — Če želiš, da ti pšenica bolje izhaja, jo moraš z vročim pepelom dobro zmešati in s pepelom vred posejati — pšenica mora biti dobro dozorela. Pepel ne škodi niti njivam niti travnikom, temoč še hasni.

Te vrstice je spisal in priporočuje bravecem „Slovenskega gospodarja“, goreči Slovenec.

Lovro Stepišnik,
mlinar in posestnik pod Pohorjem
v gornji Loznici.

Novičar iz domačih in ptujih krajev.

Zvunanja politika. Beustovi naklepi v nemškem prašanju so prekržani. Namerjaval je namreč s pomočjo južnih nemških držav, t. j. Bavarskega, Württembergškega in Badenskega zmagavnega Prusa sopet pobiti in Avstriji nadvlado v veliki Nemčiji pripraviti. Vsled tega bi se Slovani sopet lahko na dalje ponemčevali ali kakor on pravi k steni stisnoli. Ali razglasilo se je te dni, kar se je pred navlašče skrivalo, da so se imenovane južne nemške države združile že s Prusom v vojno zavezo in to že lani hitro po vojski in Prusija po takem že ima nemško nadvlado v rokah tako močno, da se ji že čas zdi, da nastavi tudi med Avstrijske Nemce mreže svoje in to precej s vspehom, kakor kaže veleizdajna prepovedana knjižica „razpad Avstrije.“ Beust se je tedaj pol leta zibal v prazni nadi in jegov naklep o avstrijski veliki Nemčiji je po vodi splaval v srečo Avstrije.

Jedno prašanje Beustove politike še čaka rešitve, to je tursko (orientalno) prašanje. Divji Turski rod je bil skoro tri sto let strah Evrope. Slovenske matere še gosto pripovedujejo otrokom o grozovitosti turški, ki smo jo Slovenci zadosti občutili braneči sebe in sosede nemške in ogerske. Ti Turki so celo oslabei in kristjanski narodi, ki so še pod turskim jarmom, bodo brž ko ne še toto leto poskusili vsi si ta jarem otresti. Grki so začeli boj v Kandiji in v Tesaliji, Črnogorci, Srbi in Romani že tudi sablje brusijo in so se z Grki združili, da bi konec storili turški krivični vladni nad kristjani. Med velikimi vladami Evropskimi bodo nektore morda od daleka gledale, nektore, če bo treba pomagale. Rusi bodo pomagali kristjanom, brž ko ktera druga vlada pomaga Turkom. Beust dozda diplomatično podpira Turke. Kak se to vprašanje reši, nas bode učil čas. Gotovo je, da so Rusi in Prusi zvezani in da zadi za Rusi še stoji

mogočna severna Amerika, da ne omenjamo Italije. Kaj Francoska in Angleška storite, se še zdaj ne more reči, toliko je znano, da imate doma zadosti opraviti. Nas obhaja groza, če le mislimo, da bi kedaj vtegnoli krutnemu sovražniku Turku pomagati proti kristjanom vojaki Avstrijski.

Se je čas obrniti. Al Beustova politika se nam zdi pogubna. Mesto propadajočih Turkov bi imeli že zarad lastnega napredka in trgovine in moči prijateljstvo kristjanov iskati.

— V temi se plazeče moči. Prišla je pred nekaterimi dnevi v Lipsiji na Saksonskem knjižica na svetlo pod naslovom „Razpad Avstrije.“ Spisana je od nekega nemškega Avstrijanca (?), ki se štuli, kakor da bi v imenu milionov (?) svojih sobratov govoril in naravnost priporoča naj se Avstrijski Nemci, z njimi vred pa seveda tudi Čehi in Slovenci, tedaj skoro cela „Cislajtanija“ z Pruskim združijo. Ta knjižica, ki veliko izdaja tako naročito pridiguje, se je prve dni pre posebno na Dunaju zlo prodajala, dokler ji ni gosposka, kakor si je pa tudi zaslužila, na izdajavne škrpce stopila.

— Res čudni Avstrijanci. Pišejo novine, da se je v neki nemški kazini na Avstrijskih tleh močno ploskalo, ko so godeci zaigrali pohod (marš), ki je složen na slavo pruske zmage pri Kraljičinem gradu.

— Po cesarskem sklepu, ktereja sta tudi podpisala ministra baron Beust in grof Taaffe, so deželni zbori v Česki, Moravski in Kranjski 6. aprila spet sklicani.

— Pruska meja je pri Nahu du zaprta.

— Od 17. marca veje Srbska zastava na Belgrajski trdnjavi.

— 30. marca se je Srbski knez Mihael odpeljal v Konstantinopol. Pri odhodu je ga pozdravljalo streljanje topov iz Belgrajske trdnjave.

— Nove volitve. Kakor je našim čitateljem že znano, so bili deželni zbori na Českem, Moravskem in Kranjskem razpuščeni, ker so v adresi izrekli, da novo razdeljenje Avstrije v ogersko državo in v „Cislajtanijo“ smatrajo za nevarno početje. Kranjski in Moravski deželni zbor sta to svoje mnenje izrekli v prepokorni adresi do svetlega cesarja, česki pa je še dostavil, da še le takrat more voliti v „cislajtanski“ zbor, kadar se mu samostalen obstoj česke krone v enojni Avstriji zagotovi. Sedajna vlada takih ugovorov ni prenesla, in kar po svoji pravici more, razpustila je imenovane zборе in razpisala nove volitve. S tim vlada hoče še enok poprašati celo deželo, je li dežela onega mnenja, kakor poslanci ali se slaže z vlado. Nove volitve se te dni dokončajo. Vlada in nemška stranka ste se združile in vse žile napele, da prejšnjih poslancev ne izvolijo. Na nekterih krajih so prenapetneži segali celo do nepoštenih sredstev. Tako so postavili v Landskronu na Českem še poznej, ko je že bila listina volilcev dokončana, še skoz noč izvolili 66 častnih mestjanov, da bi si volilce pomnožili in so res tako zmagali. In kak je izid volitev? Na Kranjskem je narodna stranka sopeno slavno zmagala, 21 poslancev je federalistov, 15 „cislajtancev“ z velikimi posestniki vred. Po deželi so bili vsi prejšnji poslanci in sicer skoro ednoglasno izvoljeni, po mestih pak je narodna stranka pet glasov zgubila. V Ljubljani sta dr. Toman in dr. Klun le za 15 in 18 glasov, v Rudolfovem (novem mestu) Ravnikar le za 4 glase premalo dobil, tudi v Kočevju in v Postojni je vladna stranka zmagala, sicer pak je proti volitvam v Ljubljani in Postojni protest položen. Dr. Toman in dr. Klun sta se potlej od trgovske zbornice ednoglasno izvolila.

Na Českem so po deželi in v mestih se izvolili prejšniposlanci še z dosta večino glasov kot prvokrat, mnogi celo enoglasno in narodna stranka v kljub vsemu nasprotnemu napenjanju ni zgubila več kot 3 glase. Inače pak je bilo pri velikih posestnikih. Veliki posestniki volijo 54 poslancev, ki, kamor se pridružijo, tam dajo zmago. Carevič Karl Ludwig sam je bil na Českem in Moravskem, da bi pre velike posestnike pregovarjal, naj volijo v smislu vladine. Pri teh volitvah so veliki posestniki konservativne (narodne) stranke od nasprotne bili premagani, vladnih glasov je bilo oddanih 168, konservativnih 142. Tedaj bo večina novega českega zbora vladina, a narod česki se „Cislajtani“ vendar ne bo hotel vdati in od svojih starih pravic odstopiti in zato se pripravlja na Českem nova borba. Celu enake razmere so na Moravskem. Cislajtanski zbor, ki bi imel biti protivaga ogerskem, stoji tedaj na slabem stalu, ker mu bo česki, moravski, polski in slovenski narod in Tirolci v kljub ugodnim volitvam na Českem in Moravskem vendar sopern.

— Česka kraljevina da pri letošnji nabiri 81000 vojakov (ra-

zun Prage), med tim ko Oggerska s Erdeljskim 48000. Česko ima 5 milionov, Oggersko s Erdeljskim 12 milionov prebivavcev, vzrok tej razliki je, ker Ogri nove vojaške postave niso prejeli.

— V Česki je po zadnji vojski velika množina stanovnikov na ubožstvo došla, postavila se je zatoraj posebno minister-ska komisija, ktera bi naj razdelila določen denar med te reveže, in kakor se piše, je ta komisija že ta denar razdelila in sicer blizo tako le: V Turnavskem okraju 392000 fl., v okraju Minihovega-Gradišča 50000 fl., v Sabotskem okraju 17000 fl., v Somičevem okraju 12000 fl. i. t. d. vse skupej blizo eden milion; kvara pa se je pavojski napravilo samo v Česki viši 20 milionov.

— Od notrajnega ministerstva. Grof Taaffe je v ministerialnem ukazu od 11. marca oglašil, da počenši od imenovanega dne državno ministerstvo svoj oblastni obseg za politično-administrativne zadeve pod imenom „notrajno ministerstvo“ nadalje opravlja, da bodo vse odločbe in dopisi jegovi pod tem imenom izdani in da se morajo vse vlozbe političnih in administrativnih zadev, ktere so se dozdej na državno ministerstvo pošiljale, prihodnjič notrajnemu ministerstvu pošiljati.

— Nemški liberalizem. Upravno svetništvo dunajske trgovske akademije je prof. dr. Klunu odpedalo službo, če sopet kandidira v Kranjski deželni zbor. Se ve, da se prof. dr. Klun ni dal oplašiti veleč, da vsak rojak naj bo voljin, ako je treba, položiti na darilnik ljubljene očetnjave še več kakor pa kako „službo.“

— Kaj namerjava liberalizem? Dunajski nadškof kardinal Rauscher je na dan oznanjenja Mariinega daljši govor govoril, v kterem visoki crkveni knez jasno dokazuje, da so vse namere dandanašnjega liberalizma le na to obrnene, da podkoplje stebre krščanske vere, da vniči vpliv in veljavo duhovstva pri ljudstvu in da tako podere celo stavbo človeške družbe. V ta namen so se pre liberalci tu in unkraj Litave združili.

— Stipendija poljedelstva. Centralni odbor c. k. štajerskega gospodarskega društva je podaril stipendij g. grofa Atensa zrejenču svilarstva Martinu Muršecu v Višu iz Ptujске gospodarske podružnice; in stipendij Xga zbora nemskih kmetijskih in gojzdnih gospodarjev zrejenču svilarstva Janezu Zettelu iz Radgonske gospodarske podružnice.

Uganjka.

Zakaj imajo mlinarji bele klobuke?

Rešenje uganjke v četrtem listu:

Črka r.

Tržna cena

30. marca 1867.

	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 65	6 40	5 50
Rži	4 40	4 60	4 10
Ječmena	3 30	4 20	2 90
Ovsa	1 80	2 20	1 80
Turšice (kuruze) vagan	3 30	3 60	3 —
Ajde	8 —	8 50	2 80
Prosa	2 70	3 —	3 10
Krompirja	1 80	2 50	1 40
Govedine funt	— 21	— 20	— 20
Teletine	— 24	— 22	— 23
Svinjetine črste funt	— 24	— 22	— 22
Drv 30" trdih seženj (Klafter)	8 —	6 90	8 —
„ 18" „ „ „	4 —	—	—
„ 30" mehkih „ „	5 —	5 —	6 —
„ 18" „ „ „	2 30	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 50	— 40	— 50
„ „ mehkega „ „	— 40	—	— 40
Sena cent	1 30	1 —	1 15
Slame cent v šopah	1 10	— 60	1 —
„ „ za steljo	— 80	— 50	— 90
Slanine (špeha) cent	81 —	86 —	—
Jajec, sedem za	— 10	—	—

Ažijo srebra 126.50.

Narodno drž. posojilo 70.10.

Listnica vredništva.

G. J. v Negovi. Vaša lepa sestavka dojdeta prihodnjič; hvala lepa. — G. dr. L. v Ljubljani. Primorani smo spet Vam list pod prejšnjim naslovom poslati, kajti niste nam še drugega oglašili.